СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLV. Ч. 133. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 10-го червня, 1937. VOL. XLV. No. 133. Jersey City, N. J., Thursday, June 10, 1937. THREE CENTS

НАРАХОВУЮТЬ 6,981,000 БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНГТОН. — У квітні було в Злучених Державах 6, 891,000 безробітних. Таке обчислення подає „Нешенел Індостріел Конференс Борд". Є це найменше число від 1931 року. Від січня цього року число безробітних зменшилося на 1,400,000 осіб.

ПОДЯКА ПРЕЗИДЕНТА ЗА КНИЖКИ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

ШІКАГО. — Професор д-р Олександер Сушко, президент Української Академії Наук в Америці, одержав від М. Г. Мекінтайра, секретаря президента Рузвелта, письмо, в якім написано між іншим таке: „Пан Президент прохав мене ще раз передати Вам його признання за ці прегарні книжки, які Ви зложили на його руки недавно тому". Це відноситься до двох перших видань Академії, які д-р Сушко зложив на руки президента, відвідуючи в травні Білий Дім. Крім цього секретар Мекінтайр додав від себе у згаданім листі таке: „Я теж щасливий, що посідаю два томи, які Ви дали мені і прошу Вас приняти до відома, як дуже щиро ціню Вашу ввічливість".

НАМАГАЄТЬСЯ ЗЛОМИТИ СТРАЙК.

МОНРО (Мішіген). — Деніел Негс, посадник міста візвав населення творити міліцію на те, щоб зломити страйк і допомогти відчинити „Ди Нютон Стіл Компані". Посадник видав поклик тому, що губернатор стейту заявив, що дасть допомогу проти страйкарів тоді, коли місцева влада буде заслаба. Посадник виправдує свій поклик ще й тим, що каже, що в допомогу страйкуючим у Монро має прийти з Дітройту яких 10,000 автомобільних робітників, які симпатизують зі страйкуючими, а яких вище Комітет для Промислової Організації.

ПОЧТА НЕ ХОЧЕ МІШАТИСЯ В СТРАЙКИ.

ВАШИНГТОН. — Представники „Ріпоблик Стіл Корпорейшен" вислали до генерального почтмайстра Фарлія письмо з домаганням, щоб почтмайстри в місцевостях Найлс і Ворен, у стейті Огайо, приймали на почті пакунки з поживою, призначені для достави сталевим фабрикам у „Мидл Вест", які захоплені страйками, зарядженими Комітетом для Промислової Організації. Корпорація домагається, щоб такі пакунки були визнані почтою як „звичайні" і як такі були негайно доставлювані на подану адресу. Та почтовий департамент у Вашингтоні відмовився від достави, заявляючи, що він не хоче мішатись і непорозуміння, які заходять між працедавцями і робітниками.

ЩЕ ОДНА РОБІТНИЧА ЖЕРТВА.

ШІКАГО. — Помер Отис Джонс, років 43, від пострілу в хребетний стриж. Є це восьма жертва страйкових заворушень, що вибухли в Меморіел Дей у Савт Шікаго, коли то яких тисячу страйкарів відбували протестаційний похід проти „Стіл Ріпоблик". До демонструючих стріляла поліція, що хотіла задержати демонстрацію. „Шікаго Чорч Федерейшен" ухвалила резолюцію, якою домагається негайного слідства в справі цеї стрілянини, що коштувала досі 8 жертв у людях.

ЗАСУД ЗА „СИДЯЧИЙ СТРАЙК".

ШІКАГО. — Суддя Теодор Форбі засудив 39 осіб на вязниці й грошеві кари за те, що не послухали судового приказу і відбували „сидячий страйк", задержуючи тим у своїй контролі фабрику „Фенстіл Металорджікал Корпорейшен".

СТРІЛЯЛИ ДО СУДДІ ЗА ЗАСУД НАЦІОНАЛІСТІВ.

САН ХУАН (Порто Ріко). — Роберт А. Купер, окружний суддя Злучених Держав, засудив Педра Альбізу Кампоза і його 7 товаришів, що належали до націоналістичної партії, на вязничні кари від 7 до 10 років за те, що намагалися відірвати Порто Ріко від Злучених Держав. Кільканадцять годин по засуді, коли суддя їхав автомобілем, незнані люди дали кільканадцять стрілів, звернених у сторону автомобілю судді. Виходило, що стріляно більш для постраху.

ЗАЯВИЛИСЯ ЗА КОНТРОЛЮ НАРОДИН.

АТЛЕНТИК СИТІ. — На 88 річнім зїзді представників американського лікарського світу запала ухвала, якою визнано формально контролю народин як законну частину лікарської практики. Як відомо, через цю справу велася довголітня дуже завзята боротьба. Проти контролі народин найострійше виступали церкви, як і інші установи. Тепер справа з лікарського боку вже так якби вирішена, бо за неї заявилося найповажніше медичне тіло, яким є „Амерікен Медікал Асосіейшен". Контроля народин стане тепер теж предметом науки у медичних школах.

ДАРУВАВ КАМЕНИЦЮ ДЛЯ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Гр. Ст. Баденї дарував львівському університетові свій двоповерховий дім при вул. 3. Мая ч. 6 для наукових заведень. З цієї нагоди в ректора зійшлися декани і члени сенату, перед якими гр. Ст. Баденї склав заяву про даровину. Це перша більша даровина в історії львівського університету.

РЕКОРДОВІ ЦІНИ КНИЖОК.

В Парижі відбулась недавно лiцитація багатих бібліотечних збірок пок. президента суду Мерсіера.

Всіх книжок зліцитували на загальну суму 1,620,206 франків. Найбільший попит мали перші видання творів з епохи романтизму. За повість Стендаля з 1831 р. заплатили 70,000 франків. „Мадам Боварі" Фльоберта осягнула суму 30,000 франків.

На ліцітаційний продаж дорогоцінних рукописів найславніших французьких письменників не дозволив міністер освіти. Ці рукописи відкупить державна бібліотека.

ЕМІГРАЦІЙНІ ОБМАНЦІ.

Бразилійські власти зліквідували в провінції Сао Павльо товариство обманців еміграції і кольонізації. Агенти цього товариства брали від поселенців уже в Бразилії наших людей гроші і обіцювали спровадити до них їх родини на підставі рільних контрактів. Розуміється, того не робили, тільки вимаювали гроші. Бюро того товариства опечатані, а „директорів" обманчої установи шукає дарерміне поліція.

Це товариство діяло також на Волині. Серед населення вештаються якісь агенти, що намовляли висилати по 300 і 500 зл. до рук якогось д-ра Волод. Бабцова (?!), за що він мав прислати потрібні документи.

Злочинна робота так агентів уже зліквідована.

ЩО УКРАЇНЦІ НАВЧИЛИСЯ ЗІ СТРАЙКУ.

Недавно в Сарнії, Онт., українські робітники вирішили сидячий страйк проти англійських голосів. Наших робітників було 70 — англійських 150. Наші страйкували, англійці хотіли працювати. Вкінці було того страйку забагато: й англійські робітники стали усувати страйкерів. А усували так докладно, що багато з них до смерти не забудуть. Одний має переломаний хребет і скорше як за шість місяців не вийде з лічниці. Інші ходять, але попідвязувані, з запухлими очима, носами, розбитою головою і т. д.

Суддя Вудров сказав на суді, що страйкери були дурні, і винуваті. І тому не буде їх більше карати, бо вони вже досить покарані. З роботи викинули їх усіх. Місто відкинуло їх з допомоги. Ніхто більше роботи їм не дасть у Сарнії.

Так українські робітники дістали добру науку.

А відмітити треба, що організатором страйку був англієць. Одначе пішли за ним тільки українці.

СФОТОГРАФУВАЛИ ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ.

Американські вчені, що студіювали затьміння сонця з товарового корабля „Стілвелнер" на Тихому океані подають, що їм удалися знамениті знимки з цього затьміння. А в Перу, в горах Андах, брали знимки з затьміння сонця з літака, що піднісся на 5 миль високо.

НІБИ ПОБИВАЮТЬ ШЕРИФІВ.

„Ріпоблик Стіл Корпорейшен" в Монґставн, Огайо, оголошує, що страйкуючі робітники напали в двох повітах Магонінґ Велі на шерифів і їх помічників і побили їх за те, що вони намагаються розоброювати тих робітників, що пікетують фабрики.

200 ЗЛ. ГРИВНИ!

Гурт білорусинів у Білостоці після зліквідування білоруських культурно-освітніх організацій рішив заснувати кооперативне товариство працівників Білоруського Театру „Полымя". Кооперативу зареєстрували в суді і члени основники задумали приступити до праці. Одначе тому, що переочили постанови нового кооперативного закону і не виєднали своєчасно дозволу на оснування такої окоператив від адміністраційної влади, білостоцький староста покарав голову згаданої кооперативи п. Абуковича гривною 200 зл.

ТУРИСТИКА Й ПОЛІТИКА.

Англійська влада проголосила цікаву статистику туристичного руху. В 1936 р. приїхало до Англії 368,874 туристи, значить 44,000 осіб більше, як у попередньому році. Цей зріст пояснюють скріпленою пропагандою англійських бюр подорожі. До цієї статистики не вчислено тих громадян імперії, які прогулку до столиці лучили із полагодженням своїх службових обовязків. Найцікавіший факт, що участь італійських туристів зменшилась майже на половину. В 1935 р. було в Льондоні 6,000 туристів. Минулого року ця цифра впала до половини. Пояснюють це зміною політичних настроїв Італії.

НАПАД НА ЖИДІВСЬКИЙ СКЛЕП.

В селі Юріямполі, в борщівському повіті, в год. 12-тій ночі 6 бандитів напали на дім жидівського купця Найвельда. Напасники стріляли крізь вікно. Бандити ввійшли до мешкання й застрілили жінку купця, а його тяжко зранили. Опісля, нічого не забравши, втекли.

ЖАХЛИВЕ ВБИВСТВО.

Між селом Красною і Добротовом (коло Делятина), в лісі зв. Садки знайшли звуглілого трупа невідомої особи, яку невідомі досі справники привязали кільчастим дротом до дерева, облияли нафтою і підпалили. На місце вбивства виїхала з Делятина судово-лікарська комісія. Поліція веде слідство й є вже на слідах виконавців злочинного вбивства.

ВОЗРУХИ В АЛЕКСАНДРІЇ.

В Александрії між турками й арабами вибухли кріваві заворушення, в яких ранено кільнадцять осіб. Подібні розрухи між тими двома національностями вибухли також в Антіохії. В тих околицях заведено військовий стан. Турки післали над границю Сирії дві дивізії війська.

ПОВОЄННИЙ БАНДИТИЗМ НА СЕЛІ.

У селі Лука Велика, пов. Тернопіль, другого дня Великодніх Свят сільські авантурники, робітники на фільварку, Михайло Швець і його брат Йосиф Швець, напали в білий день на члена виділу місцевої читальні „Просвіти", 48-літнього господаря Івана Зімовського і на очах свідків, між ними й місцевого пароха о. Яцика і його гостя, інж. Девосера з Тернополя, покололи його ножами, завдаючи йому понад 20 колених ран, що безпосередньо загрожують життю. Нагле приключно лікаря д-ра Зільбермана з Микулинець, котрий по наложенні найконечніших бандажів велів відставити тяжко раненого до тернопільського шпиталю для переведення операції. Стан недужого у шпиталі дальше дуже грізний. Оба справники є здавна пострахом села, викликуючи усюди авантури і кріваві бійки. Непрошені приходять вони на ріжні імпрези до читальні, терoризують присутних, що уступають, ім, боячися чинного нападу чи проколення ножем. Про бандитизм обох тих парубків зголошувано нераз поліційній стації у Мишковичах, якої командант Лясковський чомусь полишає обох згаданих напасників у спокою. Тому місцеві громадяни рішили вислати депутацію до нового тернопільського старости п. Адамського під проводом пос. Болюха з домаганням, щоб видав відповідні доручення для охорони життя і здоровля перед нападами обох здичілих сільських бандитів.

БУДОВА ЕЛЕВАТОРІВ НА ВОЛИНІ.

Цього року зачали будувати збіжеві елеватори в Луцьку, Рівному, Дубні й Кремянці. Ці магазини будуть мати кожний по 800 тон поємности. Кошт буде коло 500,000 зл. Будову покінчать до 1-го вересня ц. р.

ОБЛИЛА НАФТОЮ СПЛЯЧУ СЛУЖНИЦЮ Й ПІДПАЛИЛА.

В однім домі у Львові П. Пахольська облила нафтою сплячу в неї служницю Юлію Грицишин і опісля її підпалила. Грицишинова має попечене лице й руки.

ЗВІТ ПРО СТАН ЗАСІВІВ У КАНАДІ.

Вінніпеґський часопис „Фрі Пресс" оголосив перший звіт про стан засівів у Канаді. З нього виходить, що 9 мільонів акрів (40 проценти усеї пшеничної площі) у західній Канаді терпить на катастрофальний брак дощів. Посуха охопила південні й центральні частини Альберти й Саскачевану. Манітоба тішиться найкращим розвитком збіжевих засівів.

В БОРОТЬБІ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ ПОЛЯКИ ЙДУТЬ РАЗОМ

ВАРШАВА. — Польський часопис „Курєр Варшавскі" помістив низку статей про положення в східніх воєвідствах, себто на українських землях. Автором тих статей є В. Стефановський. Між іншим він пише: „Коли йде про Червенську Землю (себто українську землю — Ред.), про її потреби, то нема тут ніякої політичної програми, як та, що її диктує інтерес польського народу. Народовці, людовці, сенатори, чи озоновці один тут, врешті, мають ключ у справах Червенської Землі: Боремося за польськість Червенської Землі! Тутешнє суспільство сконсолідувалося, щоб ми могли з гордістю сказати, що там, де йде про справи, звязані з питанням нашого народу і держави, там ми є всі разом. Там ми є тільки поляками, нічим більше. І це повинно дати нам тверде переконання, що тепер міцно, спільними силами пхнемо вперед справу, близьку серцю Червенської Землі".

ПОШЕСНІ НЕДУГИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

ЛЬВІВ. — Останніми тижнями на просторі тернопільського воєвідства занотували 36 випадків черевного тифу, в тому 5 смертних; 50 випадків плямистого тифу, в тому 6 смертних; 85 випадків чахотки (сухіт), у тому 59 смертних. Окремо звідомляють, що в кількох громадах брідського повіту вибухнув плямистий тиф. На нього занедужали кільканадцять осіб.

МІЖНАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОНГРЕС.

ЛЬВІВ. — Зі Львова повідомляють, що від 6 до 9 вересня ц. р. відбудеться в Парижі міжнародній кооперативний конгрес. На цей конгрес вибирається значне число українських кооператорів, бо Ревізійний Союз Українських Кооператив (РСУК) є членом міжнародного кооперативного союзу. Рівночасно ці кооператори оглянуть парижську світову виставу, що її недавно відкрито.

З СОВЕТСЬКОГО ГУМОРУ.

МОСКВА. — Вкупі з отвертим признанням, що советський промисл останніми часами цілковито занепав, бо саботують його „вороги народу", „троцькісти" і „чужі шпигуни", советська преса подає, що з першим днем січня наступного року Совети розпічнуть третю пятилітку, якої кличем буде: „Здігнати Америку і перегнати її". Комісар харчової продукції, Мікоян, який недавно відвідував Америку, сказав, що американський робітник видає два рази стільки, що советський. Про Европу цей високий комісар висказувався зневажливо. Він сказав, що „Европа не може Советів нічого навчити. Зате може багато навчити Америка".

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

МАДРИД. — В останніх днях розпочалася на еспанських фронтах нова завзята боротьба. Наступають революційні війська. Їх гарматні батерії одного дня бомбардували Мадрид, а другого дня літаки скидали на місто сотки бомб. Знищено багато будинків, але жертв у людях відносно було мало. Було 20 убитих і два рази стільки ранених. На фронті біля Кордоби революційні війська розпочали наступ. Наперед їх 36 літаків бомбардували позиції лівих, а потім піхота перейшла до наступу. Боротьба перемінилася в рукопашну.

ВЗАЇМНІ ВІДВІДИНИ НІМЕЦЬКИХ І ФРАНЦУЗЬКИХ ДІТЕЙ.

НІЦЕЯ. — На міжнароднім конгресі наколесників, на якім німецька свастика висіла побіч французького національного прапору, французький бесідник Моріс Дірере заявив, що Франція задумує в наступному місяці вислати біля 2,000 дітей до Німеччини на вакації, щоб ті діти вчилися пізнавати Німеччину на місці і щоб опісля привозили з собою гарні спомини про цей край. Німецький представник повитав цю ідею і сказав, що також Німеччина задумує вислати стільких дітей до Франції на вакації, теж з наміром виплекувати добрі настрої для Франції.

БОЛДВИН ПЕРЕЙШОВ ДО ПАЛАТИ ЛОРДІВ.

ЛОНДОН. — Довголітній англійський премієр Болдвин, який недавно уступив з премієрства і за свої заслуги дістав від короля шляхотський титул, перейшов тепер до англійської палати лордів, щоб там продовжати службу своєму краєві. Новий титул Болдвина є: граф Болдвин з Бюдлі і вайкавнт Коверделл. Бюдлі називається та місцевість, яку трицять літ заступав Болдвин як посол в англійськім парляменті. А Ковердейл називається місцевість, де родився Болдвин і де поселилися були його прародичі 300 літ тому.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТКА ЗІ ШКОЛИ

Кінчиться наука і в українській школі в Америці, себто в тій школі, яка, не зважаючи на всі свої недостачі, відграє певну ролю у вихованні нашої молоді в Америці в українськім дусі. Маємо враження, що ця школа, навіть при своїх недомаганнях, приносилаб нам далеко більші користи, колиб ми як загал більше нею цікавились, або ще виразніше, колиб наукою у тих школах інтересувалися як слід принаймні родичі тих дітей, що до тих шкіл учащають. Але так не є. Бо дуже часто буває, що на ріжних шкільних імпрезах чи дитячих пописах нема поважнішого числа не то старшого громадянства, але навіть батьків і матерей виступаючих на сцені дітей. А це головно відноситься до свят, влаштовуваних з нагоди закінчення шкільного року. І саме на цей промах громадянства і родичів хочемо завчасу звернути увагу, щоб таке більше не повторялося. Бож дитина це жива і думаюча та глибоко відчуваюча істота. Якщо українська школа має бути для неї дорога і якщо дорога має бути українська наука, якої вона набирає в тій школі, про що вона так багато наслухається від своїх родичів, то очевидно, що треба принаймні закінчення науки в тій школі перемінити в якесь особливше національно-дитяче свято. Бо коли дитина підросте й здасть собі добре справу з усіх недомагань цеї школи, то хоч останеться в її памяті те тепло, яке вона відчула, коли кінчила рік науки в цій школі, чи залишала цю школу назавжди. Вона тоді можливо виправдає нас у своїм розумі за недомагання, але певно не виправдає за той холод, з яким ми у практиці відносимося до рідної школи і рідної науки. Тому, якщо не хочемо бути в очах цеї дитини патріотичними тільки на словах, мусимо виказати нашу любов до рідної мови і науки також і своїм глибоким зацікавленням тим, скільки наші діти з цієї мови і науки скористали. А це заставить нас іще серіозніше думати про саму нашу школу.

Яка це важна справа, видно теж по тім, що на неї звертають тепер увагу і в Ріднім Краю. В Америці відносини щодо цього далеко складніші. І тому обовязково треба нам тут над цею справою ще глибше застановитись, бо це застанова над нашою будучністю. Тому піддаємо теж і тут ще й ту думку, щоб **доконче** обділювати наших дітей при закінченню шкільного року — українськими книжечками. У багатьох дітей це будуть можливо одинокі українські книжки, з якими вони в житті будуть стрічатись. А заховають вони їх можливо головно як памятку з гарного свята, з гарно пережитої святочної хвилі. А це дуже важна справа, коли подумаємо про ті обставини, серед яких прийдеться тут у будуччині плекати українське життя. Тому не легковажмо собі цього року закінчення шкільного року по наших школах. Хай воно буде всюди святочне й хай на тім святі наша дитина дістане на памятку українську книжечку.

ГОЛОСИ З „ТАМТОГО СВІТУ"...

II.

В попередньому числі ми розглянули спроби п. Обуха (автора поміщеної в „Свободі" інформаційно-дискусійної статті: „Чи ми готуємося до війни?") піднести політичні акції „уряду УНР" в звязку з так зв. „національним обєднанням".

Використавши для цього найбільш переконливі на його думку арґументи, він видвигає таке твердження: „Положення тепер таке, що ми ані тепер, ані в найближчій будучності якогось нового всеукраїнського уряду не будемо годні зложити". Якіж із цього висновки? А ось які: „В котрій частині світу й у котрій державі ми не жилиб, та до якої орґанізації не належалиб, ми повинні налягати, **щоб цей уряд (себто „уряд" А. Лівицького) був доповнений шляхом кооптації та через відповідні переговори"** (знов сакраментальне: „сісти й поговорити"!).

Так доходимо ми до сути бажань п. Обуха! Йому дуже хочеться перетворити осередок польонофілів - уенерівців у... „всеукраїнський уряд", шляхом доповнення його іншими „найвизначнішими й найдостойнішими нашими політиками". Хто ці політики — зрозуміле без пояснень: це ідеольоґічні побратими уенерівщини з Галичини й еміґрації. Цей то політикуючий ковчег Ноя, зложений з представників кожної партійно-угодовської „твари по парі", мав би підготовити Україну до війни...

Безпомічна наївність п. Обуха і його (з позволення сказати...) політичної концепції — просто вражальна! Сьогодні вже, більш-менш досвідчений у політичних питаннях селянин чи робітник у краю й на еміґрації розуміє, що національних авторитетів шляхом партійних чи міжпартійних конференцій не створити, що способами паперової канцелярщини України не визволити, і що для вміння вести націю самих „музейних" титулів уже не вистарчає.. Але для п. Обуха всі ці істини — це запечатана сімома печатками книга! Як справжній бюрократ старого „цісарського" виховання, він переконаний, що досить влаштувати збіговисько ріжних політиканів, списати „протокол", обсадити міністерські фотелі — і „всеукраїнський уряд" готовий!

Що уявлятиме з себе такий „уряд" — самозрозуміло, особливо, коли взяти під увагу, що справою „підготови" України до війни має, за пляном п. Обуха, зайнятися.. польський маршал Ридз-Сміґли! В цьому нашому твердженні нема перебільшення. Наш „реальний" політик, увірувавши в спасенність уенерівщини для України, тягне з цього свого переконання такіж висновки, як і його ідеольоґічний шеф — А. Лівицький. Всі його „визвольні" шляхи впираються прямісенько в задні двері польського ґенерального штабу!

В звязку з цим він приходить до обговорення справи галицьких Лугів, висловлюючи невдоволення з неприхильного ставлення громадянства до п. Дашкевича та інших лугових керівників, що готові стати інструментом варшавської політики. Цю, зовсім слушну з національного погляду, постанову нашого громадянства п. Обух, звичайно, вважає „нерозважною", бо, мовляв, тому, що Луги співпрацюють з польським „пшиспособєнєм войськовим", вони можуть провадити воєнну підготову. Та яка правдива вартість цієї „підготови", свідчить те, що поляки не дозволяють луговикам навіть вправлятися кількома крісами. Але й ця чергова польська маскарада нічого не вчить п. Обуха. В свому засліпленні він знаходить успіхи Лугів „просто ревеляційними", і називає їх „зародком майбутньої української армії", заявляючи, що керівникам Лугів не можна закинути ні одного „фактичного хрунівства". На доказ їх національної принциповости він подає, що луговики за свій гимн прийняли пісню „Ой у лузі червона калина" та здивовано питається: „Чиж є у тій пісні щось зрадницьке?" Признаємося — супроти такого „переконливого" арґументу ми цілком безрадні!

Отже виходить, що Луги — це кадри української армії. З ким же вона воюватиме? За міркуваннями п. Обуха виходить, що єдиним нашим ворогом є большевики; позатим Україну обсіли самі „щирі, природні союзники"... Утішений з цього, він пише: **„Польський маршал Ридз-Сміґли вже раз ішов з Петлюрою на Київ. Дуже можливо, що й тепер піде. А як піде, то тепер буде мати коло себе український корпус (себто Луги). Ось це є та важна справа, над якою треба подумати"...**

Так розшифровуємо ми остаточно пляни нашого політика відносно „підготови" України до війни, а з цим і призначення „національного обєднання", з його „всеукраїнським" урядом. **Всі ці пляни звязані з очікуванням нового польського походу на Київ!** Перспектива заміни московського шила на варшавську швайку не лякає п. Обуха. Він готовий дати згоду на польський імперіялізм і, приплівши (для затуманення читача) італійсько-турецькі переговори, одушевлено оповідає: „Бачимо, що до нашої справи зачинають ставитися в світі цілком серіозно й лише ми самі через брак солідарности та через кружково-партійне розбещення не використовуємо цієї ситуації, як слід... Наша справа наближається вже до вершка розвою"..

Навіть у тому, що польська цензура пропустила в „Ділі" статтю про Луги, бачить він небиякий здобуток, кажучи: „Ще перед роком польський уряд не допустив би її (статті) на світ божий. Але тепер вона вийшла вигідно (!) на світ, і то без одної хочби плями. Значить, щось у тій справі робиться (!!)"... „Почціви русін" ніколи „много не хоче"! Він вдоволений уже з того, що польський маршалок зволять бажати мати при собі „реєстрових козакуф" і навіть (!) дозволяють про це написати в „Ділі"! Що саме цей факт свідчить про **ворожу спекуляцію** — йому й до голови не приходить! І огорнений вдячністю до польської ласки, він обурено гукає на „всілякі" українські організації в Америці, що не прихиляються до цих „визвольних" плянів.

Можна булоб іще далі викривати ідеольоґічну плиткість п. Обуха, безпомічну вбогість його політичної думки. Але вже вистарчить і цього. І хоч його поглядам противиться вся наша світоглядна, духово-моральна й політична істота, то всеж за статтю ми йому навіть вдячні.. Бо, виложивши в ній, як на лопаті, все те, що обережно замовчували його, більш зручні, однодумці, він розкрив очі й тим, що ще мали сумніви відносно справжніх цілей проектованого „національного обєднання". Тепер усе ясне! **Це малоб бути обєднання протисоборницького угодовського табору, ведене під знаком орієнтації на Польщу, а водночас і боротьби з українським націоналістично-революційним рухом, що — здійснюючи свою максималістичну визвольну програму — протиставиться й Польщі і польонофілам.**

Самий п. Обух, можливо, стоїть збоку цих спекуляцій і в них особисто не заінтересований. Пропаґуючи шкідливі, нежиттєві концепції, він очевидно щиро переконаний у їх спасенності для нашої справи. В цьому бачимо ми виразного представника тої безвірної, хиткої, ідеольоґічно розложеної верстви української інтеліґенції, яка **орґанічно** не здібна відчути й зрозуміти, що визволення України можливе тільки **простими, широкими шляхами.** Їй усе здається, що для цього потрібні карколомні манівці й плиткі ідейні компроміси, які женуть її від одної політичної спекуляції до другої, від чергової орієнтації на „обставини", до ще глибшого розчарування й пасивности. Звідси її ославлений „реалізм", що є нічим іншим, як сумою всіх відємних духових і політичних вартостей.

Самий п. Обух відчуває, що партійництво (цей продукт спекулюючого „реалізму") є злом, хворобливим явищем. Здавалосяб, — щоб знищити це зло, треба усунути його причини (кожну партію зокрема й усі разом). Але він пропонує... обєднання партійщини*), беручи для неї за „розсадник" українське суспільство! Та гниле мясо, якіб зручні кухарі і якими сосами його не приправляли, всетаки лишається шкідливим для шлунка. Так і з нашими партіями. Під якимиб шильдами їх не переорґанізовувати, їх вплив на наш суспільний організм усе залишатиметься відємний. Причиною цього є сама **їх деструктивна природа!**

Це часто забувають справді безпартійні, щиронаціональні елементи нашої суспільности. Їх приваблює (сама по собі безперечно **здорова**) ідея національного обєднання, і — не здаючи собі справи з того, в яких саме формах воно може бути справді реальним і корисним — вони готові терпіти навіть партії. Мовляв: хай уже будуть, тільки, щоб не шкодили... Наївні, безкритичні погляди! Яка льоґіка докаже, що стане краще, коли зійдуться докупи (колиб вони справді могли зійтися!) всі ундівці, уенерівці, радикали, скоропадчуки і т. д.?

Миж кажемо: не на тих шляхах лежать можливости злютування нашої нації в одне ціле! Та, зрештою, вже тепер — дарма, що розрізана окупаційними кордонами — вона сама в собі є духовою цілістю, з кожним днем даючи докази своєї внутрішньої соборности й спільного гону до нового життя. Цього знаменного процесу, що відбувається на наших очах, не вміє помітити п. Обух, який мильно утотожнює з нацією цілком **відірвані від неї** в дійсності, і пережерті між собою партійні гуртки політичних банкротів. Нашим завданням є дальше розбудовувати цю справжню, **органічну** єдність нації, переносити її з духової сфери в політичну, перетворювати з чистої свідомости в революційно-визвольний чин. І це ми **вже робимо!**

Ця розбудова є й головним засобом нашого визволення. Насамперед вона! Не наївно-дитячі мудрування п. Обуха, не партійні конгреси, не фальшпілерські „всеукраїнські" уряди і не протеговані польськими маршалками Луги підготовлять Україну до визвольної війни, **а власне цей величній, загальний процес внутрішньої мобілізації народу, організації його нової й справжньої (не партійної!) провідної верстви, виховання його в ідеалах національного конструктивізму, політичного максималізму, й непримирности, що охоплять його в жертвенному й свідомому запалі до боротьби.** І коли прийде цей вирішальний етап **Національної Революції,** тоді знайдуть корисну розвязку й усі інші, звязані з нашою державністю, питання.

Не партійний угодовщині здійснити цей всенаціональний здвиг до боротьби й творчости! Навіть при найсприятливіших обставинах вона зумілаб створити з України тільки ганебне торжище чужих імперіялізмів. Миж, націоналісти, хочемо України справді незалежної, соборної, сильної, щасливої — такої, якою бути управнює її місце на землі. Тому ділаємо не з угодовським табором, а проти нього; не в союзі, а в безпощадній боротьбі з ним. Діламо без дешевих ефектів, але вперто, послідовно, розорюючи глибокі, животворчі нетри нації. Для скорого засіву... Цього закону нашої доби угодовщина ніколи не зрозуміє! Розгублена й конаюча — подібна на полохливого пугача серед ночі — вона дивиться сліпими очима на світ і ще гукає замогильними голосами. На ці голоси з „тамтого світу" не звертаймо уваги та йдім своїм шляхом. **Прямовань нашої історії їм уже ніколи не змінити!** (Кінець).

Інж. М. Сціборський,
Париж.

*) Бо властиво тільки до цього прямує проект п. Обуха: обєднати „найвизначніших і найдосвідніших" політиків...

ГОЛОС ТИХ, ЩО НИМИ ХОЧУТЬ ТОРГУВАТИ

Громадяни села Боднарова прислали до львівського часопису „Голос" таку заяву:

„Від кількох місяців вичитуємо в ріжного роду „Курєрках", „Побудках" і інших зле поінформованих часописах, що нами, українськими шляхтичами з Боднарова, станиславівського повіту, торгують, мов тандитним крамом. Щоб усе українське громадянство в першу чергу й усі інші, що хочуть завчасно ликувати, знали, що ми не продажна тандита, яку може кожний, хто тільки захоче, купити за кусок гнилої ковбаси, а вірні члени української нації, заявляємо перед усією великою українською нацією ось таке:

„Ми, громадяни Боднарова, знаємо, що ми в першу чергу є членами великої української сімї, а потім щойно українськими шляхтичами. Цим, що ми є членами української нації, чванимося й гордимося, але давно вже пережитим шляхотством ні. Але коли хтось хоче називати нас польською шляхтою, рішучо протестуємо. Ми ніколи не були, не є й не будемо польськими шляхтичами, а на все останемось вірними синами і доньками українського народу! Правда, знайшлося між нами кілька слабодухів, що для обіцяної наживи зраджують велику українську спільноту, закладаючи собі „гніздо шляхецке", але ми твердо віримо, що й вони незабаром почують у собі докори совісти й голосний зов гарячої української крови й завернуть з облудної дороги. Вони швидко пізнаються на фарбованих лисах і проженуть їх зпоміж себе. Ви, панове з „Курєрків" і „Побудок", не тіштеся тими кількома осібняками, що вдалося вам заманити їх на короткий час до „шляхотського гнізда"! Знайте, що вони ще вчора були голосними українськими патріотами, а сьогодня хочуть від вас щось виманити, але завтра знов підуть від вас. Отже радимо вам щиро: лишіть їх у спокою, бо тільки скомпромітуєтеся з ними!

„Свою заяву кінчимо: Українська Націє, ми навсе останемось вірними тобі!"

Всі українські часописи просимо передрукувати цю заяву.

Боднарів, дня 6. V. 1937.

Наступає вісімдесять вісім (88) підписів.

Б. Дан.

СТРАШНИЙ БАЛЬ

Нині о. К. видає з нагоди родинного свята баль. Велика саля старого попівського дворища у відомій зимовій кліматичній місцевості в горах поволі заповняється гостями.

Вже пізно, 11-та година; баль ось-ось має зачатися.

Я стою і чекаю на ту, що без неї нема для мене забави ні радости. Нарешті Зося прийшла.

По салі бігає аранжер і заповідає кадриля. Невидна музика, десь з сусідньої кімнати, грає марша. Пари йдуть походом. Я з Зосею у третій парі. Почуваюся невимовно щасливий, як можна лиш бути щасливим, коли на тебе дивляться найдорожчі очі і чуєш, як на тебе спливає щастя від дотику коханої руки. Зося нині дуже добра і ласкава для мене, — що їй доволі рідко трапляється, бо вона така химерна...

Скінчився марш і розтанцьовані пари посідали на довгий ряд крісел під стінами, користаючи з короткої перерви.

Нагло зі здивуванням бачу щось дивне. Свічки, що освітлюють салю, поміщені у стінних свічниках, починають якось меркнути, бліднути. У салі запанували сутінки, так, що ледве можна було щось бачити. Та присутні, здавалося, не помітили цієї зміни; вони гомонять далі, лиш їх розмова чимраз слабше доходить до моїх вух, неначе вони віддалюються.

Я помітив в однім моменті, що у протилежній стіні салі відчинилися нечутно якісь двері, що їх раніше не було видно, за ними показалася чорна теміць, непроглядна темрява. Всупереч фізичним законам ні один промінь світла не переходив зі салі крізь відчинені двері, так, немовби поріг спиняв світло.

Звернувшись у сторону Зосі, я помітив, що вона стала якась дивна. Утратила гумор, не звертала на мене уваги; вона встала і, відійшовши кілька кроків, оперлася об консолю. Потім сіла на низенький стільчик і вдивлялася в темряву відчинених дверей. Зося виглядала цілком як загіпнотизована чимось, що пливе звідти, де скривається щось невідоме.

Я підійшов до неї, ставши саме на лінії її очей та дверей. З жахом почув я, що на мене діє якась сила, немовби обезсилювала мене. Я зібрав усю міць своєї волі і крикнув із великим зусиллям: „Зосю!"

Всі гості звернулись і повернули очі на мене. Я мимоходом побачив, що вони цілком виглядають як тіні людей, як зачаровані.

Тимчасом Зося на мій пронизливий крик розкрила широко очі, що були якби замрячені, та усміхнулася до мене мелянхолійно.

Я почув, як таємна струя сильно відштовхує мене набік.

По хвилині я з жахом побачив, як Зося встала і поволі, як у сні, пішла просто до чорної теміні за дверима і зникла поза ними.

Увесь у жаху, затріво́жений долею коханої істоти, кинувся я до господаря, о. К., з криком: „Отче! — цеж нечиста сила! Рятуйте Зосю, виж маєте хіба щось свячене!"

О. К. схопився за голову і з розпукою повторяв: „Що за нещастя, — у моїм домі нечиста сила!"

По хвилині світла погасли цілком. Настала „кромішна тьма" і гробова тиша. Здавалося, всі закаменіли.

Нагло я почув, що леденію, — що якась страшна, таємна сила перемінює мене у кригу... Ах, я знаю... адже це від мене виходять ті нитки, що лучать Зосю з тим світом і будуть її лучити, доки я житиму. Тому чорні сили мусять мене знищити...

Негайно у темних дверях появилася якась постать, немов уся виткана з фосфорової мряки. Вона йде до мене, — поволі, але невпинно. На грудях тримає двома руками якусь світлисту скриночку дивної форми...

Я маю жахливе прочуття, що коли ота пекольна зява кине мене в страшну скриночку — вона розібється, а з неї розійдуться проміні, супроти яких я безсилий... До того не чую жадної помочі, жадної доброї сили, ні молитви за мною. Я сам — безборонний...

Жахлива постать підносить скринку угору і... ах! кидає в мене...

Та у цім моменті бе сильно якийсь потужний дзвін-годинник із далекої вежі. Він ударив раз, — але так могутньо, що...

* * *

...я збудився.

Вікно в моїй кімнаті було відчинене. Вчора на ніч я мав враження весни і відчинив його. У ночі прийшла нова струя холоду. Моя нога, висунена зпід ковдри, була тим провідником, який розсилав по всьому тілі ледяний холод. А сам сон? Я думав учора перед сном про весну і про подорож на село до о. К., куди мене запросили на родинне свято. Він має доньку Зосю. Цього всього досить, щоб провести одну неспокійну ніч напередодні весни.

— Бувай здорова, Ірко! Вчора я бачив тебе в парку з якимсь юнаком! Не люблю бути другим скрипаком!

— Що значить „другим скрипаком?" Дурний! Найважніше, щоб ти грав у моїй банді!

— Я мому чоловікові не вірю ні слова!

— А я мому вірю, як говорить крізь сон.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ОТ ДРІБНИЦЯ.

Повернувшися з подорожі по кількох краях Европи, Норман Томас, провідник соціялістичної партії, розговорився з газетярами про політичну ситуацію в Европі. Говорив між іншим і про Росію. Запевняв, що Росія зробила на нього глибоке враження. Казав:

„Совети дуже поправили військову й промислову організацію, але я не думаю, що вони поступають до безклясової суспільности та до знищення диктатури. Якраз навпаки, диктатура в Росії зростає. Маси роблять враження вдоволення, але всюди видно докази панування при помочі страху".

Це для Нормана Томаса може бути важним аргументом проти Советів. Для прихильників Советів це не аргумент. На їх думку, диктатура й панування страхом масам нічого не шкодять. Вони дивляться на це так, як циган дивиться на більмо коня: „Знаменитий кінь, а що він має більмо, хіба це ганч? Більмо коневі нічого не шкодить; через нього він лиш на очі не бачить. А хіба йому треба бачити? Або він має бути адвокатом?"

ДЕ МИ ЖИВЕМО?

Як хто ще не знає, де ми живемо, під яким правлінням, то хай послухає, що каже Ірін Дю Понт, відомий мільонер.

Промовляючи до студентів Месечусетського Інституту Технольогії, мільонер говорив: „Ми живемо під диктатурою... Ми зовсім забули, що це таке републиканська форма правління".

Ані слова, що дехто забув, що це таке републиканська (й демократична) форма правління. Вони певно ще існують в *Італії*, Німеччині, Польщі й Ро*сії*.

ГАЗЕТА, ЯК ЛЮДИНА.

Минулого грудня бруклинська газета „Ігл" закупила другу бруклинську газету, „Таймс-Юніон". При нагоді цього купна власники „Ігла" заявляли публично, що „Таймс-Юніон" перестає існувати, що Юніон" не перестає існувати, що вона буде далі виходити як самостійна газета.

Тепер, шість місяців по тій заяві, власники „Ігла" дають публичну заяву, що „Таймс-Юніон" перестає виходити як самостійна газета та зливається з „Іглом".

Очевидно, заява про злиття з „Іглом" не зміняє сути справи; суть у тому, що „Таймс-Юніон" перестав виходити. Іншими словами, померла газета. Бо газета повстає, й помирає.

ХТО МАЄ ЗНАТИ.

Багато людей цього не знає. Так, як не знає цього людина, що з газетою нічого не має до діла, або хіба стільки, що газету читає. Цьому ще не можна дуже дивуватися.

Та буває, що цього не знають якраз ті, що з газетою мають дуже багато до діла, навіть ті, що з газети живуть. Ходить, наприклад, чутка, що газета „Таймс-Юніон" попала в клопоти, які її коштували життя, через непорозуміння між зарядом і робітниками.

Нині власники, вдержуючи видавництво „Таймс-Юніона", кажуть, що значну більшість робітників звиненої газети переберуть до побільшеної газети „Ігл". Одначе лише більшість, а не всіх. Знайшлися отже такі, що через цю смерть газети опинилися без роботи.

І ТАКЕ БУВАЄ.

У „Ню Йорк Таймсі" з 8-го червня цього року знайшлася новинка з наголовком: **Цікавість підганяє, кажуть студентам Колеґії Дикинсон. Зорганізована (цікавість) порушує світом; каже д-р А. В. Джесоп на закриттю шкільного року.**

Під таким наголовком подана потім новинка про закриття шкільного року в Колеґії Дикинсона, в місті Карлайл, у стейті Пенсилвенія. Новинка оповідає передівсім про те, як на свято закриття року до ґімнастичної салі, де відбувалося свято, влетіла ластівка, як вона літала в повітрю, сідала на сволоках салі та відлетіла, як усі студенти дістали свої дипльоми. Потім новинка подає імена відзначених студентів, а далі звичайних студентів, що дістали дипльоми.

Про д-ра В. А. Джесопа, про котрого говорилося в наголовку, ні про його цікавість, нема в новинці ні слова.

Таке трапилося газеті, що має тисячі робітників.

ЩО ЛЮДИ СКАЖУТЬ НА ПОМИЛКУ?

Що подумає собі читач, прочитавши таку новинку?

Звісно, не кожний подумає те саме.

Читачі, яким хтось натуркав у голову, що вони дураки, либонь візьмуться писати або телефонувати редакторові „Таймсу", який це він дурак, що пустив таку дурницю. Таким людям того роду пригода редактора дає нагоду „зловити на дурницю" і в цей спосіб підбехтати трохи ослаблене почуття власної вартости.

Людина, котрій ніхто не туркав, або людина, котрій може таке й говорили, але вона собі цього до голови не брала, мабуть подумає при тій нагоді: Цікаво, як це сталося, що ця редакція, певно не з глупоти, перепустила таку прикру помилку?

ЯК ЦЕ СПРАВДІ СТАЛОСЯ?

Сталася „Таймсові" ця пригода, як можна догадатися, через те, що у великих газетах панує великий поділ праці: один пише новинки, інший наголовки, ще інший їх скорочує і т. д.

Ґазетяр, що писав наголовок до цеї новинки, прочитав у ній певно уступи з промови д-ра Джесопа й з них зробив наголовок. Коли новинку прийшлося потім вкладати в сторінку, вона показалася завелика. Треба було з неї дещо викинути. Той, хто це робив, дивився, що в новинці найменше важне. На його думку, імена відзначених учнів мусять бути, отже він їх лишив. Прийшлося вибирати між ластівкою й промовою д-ра Джесопа. Що важніше? Цей газетяр рішив, що ластівка: адже д-ри Джесопи говорять кожного року й на кожнім святі, а ластівка не залітає до ґімнастичної салі на кожне свято. Отже лишено ластівку, а промову д-ра Джесопа викинено.

Та, викидаючи цю частину новинки про д-ра Джесопа, газетяр не завважив, що д-р Джесоп уже попав у наголовок.

ЛАСТІВКА ПРОТИ ПРОФЕСОРА.

Цей останній газетяр мимоходом кинув світло на газетярство й людей. Адже коли прийшло до вибору між ученим д-ром Джесопом та ластівкою, він дав першенство ластівці.

Під цим оглядом цей газетяр ріжниться від свого товариша, котрий дав першенство д-рові Джесопові.

Отже котрий з цих двох газетярів зробив краще? Чи той, що дав першенство вченому, чи той, що дав першенство пташині? Може хтось скаже: ех, що там дивитися на того хто пташині дає першенство? Та це певно якийсь дурень.

Та я не знаю, чи він справді дурень. Він певно теж має практику в газетярстві, і на свій поступок певно має розумні аргументи. Я цікавий, наприклад, знати, на що дивилися студенти на тому святі в Колеґії Дикинсона: чи на д-ра Джесопа, чи на ластівку, що літала попід сволок ґімнастичної салі?

Не знаю, як це там було, бо про це в новинці не пишеться, але я готов заложитися, що студенти певно думали про ластівку, а не про д-ра Джесопа. Дурна молодь, кажете? Як так, то я готов заложитися, що й професори колеґії теж не слухали д-ра Джесопа, а дивилися за ластівкою.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

Свято Ольги Басараб.

За ініціятивою ОДВУ, Гороженського Клюбу і Жіночого Клюбу запрошено до Водервліт аматорів з Когоз, які в неділю, 25 квітня ц. р., відограли представлення „Ольга Басараб".

Вступне слово виголосив Т. Малиґловка. Він також переповів зміст представлення та попросив приявних захувати повний спокій. В представленні брали участь такі аматори: Стелля Дердиця, П. Гаврищенко, М. Апостол, Т. Малиґловка (мол.), Л. Дзямба, М. Говикович, Емілія Михайляк, Стелля Глушко, Марія Кушнір, Пилип Гайовий, П. Сенчук, М. Назарко, Г. Габура, В. Поврозник, П. Гуриш, Ф. Шаршонович, И. Білінський.

По представленню гром. В. Футулуйчук подякував гостям за участь у представленню та висловив жаль, що не було належне число публики. Наші місцеві люди в більшості знаходяться під шкідливим впливом певних людей і не тільки що не підтримують своїх національних імпрез, але ще сміються з тих, що ці імпрези влаштовують. Щоб їм Бог уже раз дав інший розум, щоб вони не йшли манівцями, тільки щоб горнулися під свій рідний жовто-синій прапор.

Доходу було $30.80, розходу $12.85. Чистий прихід у сумі $17.95 вислано через Обєднання на політичних вязнів.

В. Футулуйчук.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

З забави на Рідний Край.

Дня 30. травня відбулася в гр. Салібаїв забава, котру зладили діти й жінка татові й мужеві, бо в той день він кінчив 49 літ. На забаву зійшлися старі знайомі, а забавляючись, не забули й про Рідний Край. Присутній на тій забаві гр. А. Маланчук забрав слово та сказав, що найкраще ми вшануємо ювилята, коли зложимо жертви на народню ціль, як це робить при кожній нагоді ювилят. Жертвували: Салабай з жінкою $2; А. Маланчук і І. Сузанський по $1; К. Маланчук і А. Стасюк по 50ц. К. Мазур 25 ц. Гроші вислано до Обєднання з призначенням на політичних вязнів.

А. М.

В салуні в ночі сидять два пяні гості.

— Скажи мені, котра година? — питається один.

— Ще не-ма оди-один-на-цятої...

— Відки знаєш?

— Бо... бо в... одина-цять-тій я мав бу-ти вже дома, а я ще тут!

ПУШКІНОВІ ВИДАТКИ.

Пушкин, російський найславніший поет, якого століття смерти святкують росіяни цього року, мав доходи лише з письменських гонорарів.

Ось кілька цифр, з яких пізнаємо, які високі гонорарі діставав Пушкин за свої твори. „Збірка поезій", видана 1825 року, принесла поетові 8,040 рублів, „Евген Онегін" 6,713 рублів, „Гутірка Сатяни із своєю старою нянею" 600 рублів. Пересічно за один рядок діставав 10 рублів!

Доходи з інших джерел майже ніякі. Уділ із батьківських дібр приносив Пушкинові 2,000 рублів річно.

По шлюбі настали тяжкі часи. „Я уявляв собі, що видатки мої потроються, а тимчасом вони збільшилися десятикратно", жаліється поет у листі до приятеля.

У травні 1835 року Пушкин хотів перенестися з Петербурга на село, та цар не дозволив йому, а рівночасно заборонив писати статті до часописів. Пушкин пише до приятеля: „Цар не бажає, щоб я був поміщиком (дідичем) або журналістом. **Не маємо ні копійки постійного доходу, зате 30,000 рублів постійних видатків.**

Ось одна сторінка зі записника, що зображає фінансове положення поета.

Першого лютого я дістав за турецький шаль Наталки Миколаївни 1,250 рублів.

Тринацятого березня заставив годинник і срібло до чаю — 650 рублів.

Першого липня підписав вексель на 8,000 рублів.

Девятнацятого вересня на 10,000 рублів".

У 1836 році Пушкин був винен своїй службі 1,092 рублі. У хвилині трагічної смерти (Пушкин згинув у двобою) довги Пушкина дійшли вже до 138,988 рублів, із того 3,364 винен був жінчиній кравчині.

Батько: Володку, принеси мені драбинку, бо хочу нареґулювати стінний годинник. Іде засколо дві хвилини.

Мати: Не оплатиться. Заки він принесе драбинку, дві хвилини вже давно минуть.

ЗАБУТИЙ РУМУНСЬКИЙ ІКАР.

Як тому 170 літ румунський мужик літав своєю машиною.

У нинішніх часах, коли летунство осягнуло вже такий гарний розвиток, не завадить пригадати Нестора Костіча, селянина з наддунайського румунського села Дівіч, що відбув чи не перший вдатний лет на машині до літання.

В 1765 році став Костіч займатися справою повітряної плавби. Про Ікара*) певно ніколи не чув і взагалі не мав правдоподібно ніякої освіти. По праці на полі сідав у хаті та рисував модель літака, який усе поправляв. Вкінці одного дня в літі 1766 року виконав пробний лет із горба, високого 120 стіп. Його „літак" виглядав доволі дивно. Був це видовбаний пень дерева, що творив кадовб літака, та мав крила, дуже добре збудовані. Та Костіч не міг собі уявити, щоб лет людини був інший ніж птаха, тому крила літака, зроблені з тонесеньких дощинок, довкола були прибрані гарними гусячими перами.

Хоч літак виглядав так дивовижно, можна було ним літати. Костіч сів у ньому та ждав сильнішого подуву вітру. Потім кинувся вперед, літак упав насамперед на діл, одначе вітри схопили його і при помочі керм удалося Костічеві кермувати машиною та вдержувати рівновагу. Так перелетів Костіч простір, довгий яких 250 стіп. Потім машина похилилася, а що Костіч не мав іще горішніх керм, впала на грядки, де оба крила відірвалися. Тому, що винахід не був удосконалений, селяни прозивали Костіча божевільним. Це так пригноблювало його, що вже зрікся літання. Потім хотів ужити кадовб замість човна, та показалося, що був залегкий. Кадовб цей зберігся до сьогодні. Костічеві потомки держали в ньому цибулю і тому цей історичний винахід не згорів у печі.

*) Ікар — особа з грецького переказу. Ікар, син Дедаля, з яким на крилах, зроблених із піря, склеєного воском, утік із лябіринту; підлетів заблизько до сонця та впав у море, яке дістало від нього назву: Ікарійське.

Управитель школи: Дістанемо нового вчителя, що є трохи приглухуватий.

Учитель Кулька: Це нічого не шкодить; йому можна віддати предмет, на якому багато не залежить.

Учитель Цибульняк: Дуже добре! Можемо йому віддати науку співу!

ЧИ БІЛЬ Є ПОЖИТОЧНИЙ?

Якийсь автор написав фантастичну повість, у якій оповідає, що винахідник придумав машину, яка виконує всяку працю, як і людина, а також і з вигляду ця машина схожа на людину. Машина мала мязи, кости, чуттєві нерви, одного лише не мала — нервів, які дають вражіння болю. Небаром мусів винахідник того штучного чоловіка перебудувати, вставити йому апарат, завдяки якому апарат відчував і біль. Бо доки автомати були нечуткі на зверхні ушкодження, не зважали при праці на ті ушкодження та розбивалися, ломилися що хвилини.

В цій казці міститься мораль, що є відповідю на поставлений у наголовку запит. Біль є потрібний.

Так як приємність пробуджує в нас інстинктово бажання піддаватися якнайдовше подражненням, що пробуджують у нас приємність, таксамо біль пробуджує як відрухову реакцію втечу від того, що спричинює біль. А людина так уладжена, що те, що спричинює біль, найчастіше теж нам шкодить, хоч не все, що болить, є шкідливе і не все, що шкодить, болить. Одначе взагалі біль це перестерога перед чимсь, що впливає шкідливо на наш організм. Недуги, які не спричинюють болю, люди часто легковажать, а коли нездужаємо на недугу, яка в нас болить, то слухняно виконуємо приказм лікаря.

Чи людина має окремий змисл болю? Давніше думали, що біль повстає тоді, коли якийсь змисл занадто побуджуємо. Отже, що нпр. занадто сильний натиск, занадто сильне світло, занадто сильна температура тому спричинюють біль, що занадто сильно впливають на змисл дотику, зору чи тепла. Точніші досліди виявили, що для відбору вражінь болю маємо окремі нерви, які йдуть від органів тіла до хребетного стрижня та до мізку. Ті нерви мають спеціяльні закінчення у шкірі та в інших органах тіла і подражнення тих нервів, а не нервів, що перепроваджують вражіння дотику, викликає біль. Тих закінчень нерву болю маємо на шкірі приблизно сто на одному квадратному цалі. Що біль має окремий змисловий орган, доказує і те, що відповідними знечулюючими засобами можна усунути вражіння болю, хоч і далі відчуваємо вражіння дотику, тепла. Коли хорому нпр. не дуже знечулять палець, який треба краяти, то він чує, як крають шкіру, одначе при цьому не чує болю. Біль можна спричинити не лише подразненням закінчень даних нервів. Можна відчувати біль нпр. у руці не лише тоді, коли в руці діється щось недобре, але нпр. і тоді, коли витвориться веред (чиряк) у мізку, який подразнює цю частину мізку, яка співпрацює при повставанню болю у руці. Таксамо можна відчувати болюче шарпання в ногах, т. зв. ісхіяс, коли нерви, які проводять вражіння болю від мязів ніг до стрижня, десь по дорозі зазнають якогось ушкодження. В цьому є джерело т. зв. невральґічних болів.

Не всі орґани тіла мають нерви болю. Так нпр. серцевий мяз є невразливий на біль. Таксамо леґені ніколи не можуть боліти. Коли чуємо біль у грудях, то він іде від олегочної. Також жолудок є невразливий на кольки, горяч, і т. п. Біль голови також не походить від мізку, бо мозок є невразливий на біль: біль голови має свій осідок у мізкових опонах.

Дехто думає, що біль відчувають не всі звірята, лише ті, які втратили здібність до реґенерації, себто до відростання втрачених частин тіла. Нпр. мало правдоподібне є, щоби ящірка відчувала біль, коли, схоплена за хвіст, оставляє той хвіст у руках свого ворога. Вона при цьому зовсім не поводиться так, що ми моглиб бачити, що вона терпить біль. І такого болю ящірка зовсім таки не потребувала би, бо втрата хвоста чи ноги для неї ще не є чимсь страшним. За короткий час відірвана частина тіла їй відросте.

— Мій чоловік покинув мене!

— Якжеж це сталося?

— Ми сиділи разом у літаку, я при кермі, а тоді він вискочив із легколадом!

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Комітет всіх відділів Українського Народного Союзу в ШІКАҐО і околиці повідомляє всіх урядників цих відділів, що в СУБОТУ, 12-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1937 року, в годині 8-мій ввечір, відбудеться ЗАСІДАННЯ в галі під числом 2410 W. CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

Програма засідання: Як має повстати Дім У. Н. Союзу в Шікаґо, приготування до Другого Дня У. Н. Союзу, що має відбутися в Шікаґо заходами всіх відділів 1. серпня ц. р.

Приявність усіх відділових урядників і делеґатів на засіданні є конечна. 133

Т. Шпікула, предс.; В. Саган, кас.; Марія Любас, секр.

ПОДІБНІСТЬ.

(Майже правдива історія).

I.

Маляр Кистка малював портрети „перша кляса". Замовлення сипались одні за другими. Зате гірше було з гонорарами.

Популярність Кистки добрила аж до шановних ух пана директора Загонистого, який замовив собі олійний портрет природньої величини.

— Намалюйте мені, пане добродію, портрет, так до половини, у фраці, з золотим ланцюшком, а вуса зробите „на англійсько", бо я такі тепер „запускаю".

По викінченні портрету маляр поставив ціну 500 злотих.

— Пять соток, пане добродію, — пінився директор — як можна... алеж я зовсім до себе не подібний. Це не я! Пять соток! Робіть собі з портретом, що хочете. Я не приймаю.

І вийшов, тріснувши дверима.

II.

Кілька днів пізніше вулиця, де містилась установа, що в ній урядував пан директор, зароїлася цікавими, що товпилися біля виставових вікон склепу з образами. Люди сміялись і одні за другими оглядали виставу.

Під цю пору пан директор вийшов до близенької кнайпочки на снідання. Золоте весняне сонце настроїло його життерадістю і він із вдовілям щасливої людини скинув капелюх з голови та дозволив ласкаво збиточному сонцю лоскотати свою лисину.

Ще приємніше зробилося на душі, коли завважив, що прохожі приглядаються йому з усмішкою, оглядаються за ним, а деякі навіть показують собі його очима. Виглядало, начеб ті люди його вичікували.

— Прошу я кого — думав директор — як вони мене з подивом оглядають. Я навіть не догадувався, що мене люди так знають!...

Раптом зупинився перед склепом з образами і закаменів. За виставою пишався його портрет у фраці з золотим ланцюшком і з вусами на „англійсько" (такі саме директор носив) та безлично усміхався до нього.

Тільки що тепер портрет мав домальовані величезні ослячі вуха.

А вулиця тряслась від реготу.

III.

В суді. Пан директор позвав Кистку за те, що його портрет з ослячими вухами виставив на посміховище.

Кистка поставив за свідків своїх учнів, які посвідчили, що пан директор відмовив портретові всякої подібности і заявив, що маляр може зробити з ним, що хоче.

Судия віддав слово наму директорові:

— Балачки, пане судия, пусті балачки. Тут нема сумніву, що це мій портрет. Адже ціле місто пізнало, що це я!

IV.

Присуд був такий:

„Обвинувач не знайшов ніякої подібности у первіснім вигляді портрету і відмовився його приняти. І тут він є в праві. Одначе він не заперечує подібности портрету у теперішньому стані. Отже узнається, що обвинувач має приняти портрет у теперішнім стані. Отже узнає за нього 500 злотих".

З німецького переробив **Г. Бр.**

ЧОГО БОЇТЬСЯ МОЛОДА ІНДІЙКА.

В Індії заручини дівчат відбуваються у дитинстві. Французький письменник Декобра оповідає цікаву пригоду, яка говорить про наївність індійських молодих жінок.

Дуже молода дівчина вийшла замуж і привела на світ, під неприсутність чоловіка, близнюки. Після пологу пішла до недалекого озера, де покінчила самогубством. З листа, який при ній знайшли, довідалися, що рішилася на самогубство зі страху перед чоловіком, який напевно подумав би, що друга дитина не є від нього.

Курлюбаба стрічає Кишку у гостинниці при пиві. Саме пе вже пяту зчерги склянку.

— Гага! — дивується Курлюбаба — а я чув, що лікар дозволв тобі пити лиш одну склянку пива!?

— То правда,—відповідає Кишка—та я був іще потім по черзі у чотирьох лікарів і кожний також дозволив мені пити одну склянку.

ОЗДОРОВЛЮЮЧИЙ ЗИМОВИЙ СОН.

Цікавий досвід зробив професор психіятричного інституту в Мінхені (Німеччина) д-р Анель. Він плекав деякі гризуни, яких уживав як досвідних звірят при зараженні сифілісом і так званою сплячкою. Колиж хомяки або кашавки (порода вивірки) защеплені спірохетами (бацилями, що спричинюють сифіліс) чи тріпаносом (бациль, що спричинює недугу звану сплячкою, яку то недугу розносить у тропікальних околицях муха звана „цеце") пробудилися із зимового сну, не було в них тієї зарази ні сліду. Зате у контрольних звірят, які жили в опалюваних убікаціях, так що вони не западали на зимовий сон, недуга розвивалася далі. Д-р Анель думає, що хоробовторчі мікроби нищить дуже низька температура крови підчас зимового сну. Колиб воно справді так було, то це не мало би більшого значіння при лікуванні тих недуг у людей, бо людське тіло не переносить великого обнищення теплоти. Та можливо, що бацилі ті нищить якийсь інший чинник, який лише спричинює зимовий сон звірят. Всеж булаб надія, що це явище стало би вихідною точкою нових способів лікування обох недуг. Покищо потрібні ще дальші досліди.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. червня, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 25 Варен ул. Обовязком членів є бути на цих зборах, бо буде справоздання уряду і контрольорів за 6 місяців. Також делегат дасть свій звіт з конвенції У. Н. Союзу. Будуть теж і інші важні наради для добра нашого відділу і У. Н. Союзу. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости на цих зборах. Неприявний на цих зборах член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Ґеба, Гр. Рейнгардт, Теодор Соколовский.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в пятницю, 11. червня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання делегата з конвенції У. Н. Союзу. Нових кандидатів, котрі хотілиб стати членами Товариства і У. Н. Союзу, просимо прийти на збори, а радо їх приймемо. Батьків, котрі хотілиб вписати свої діти до Союзу, просимо зголоситися до секретаря. Тепер в Союзі є три роди обезпечення для дітей, котрі дають великі користи для родичів, чого чужі компанії ніколи недадуть. Тому всі старші і молоді вступайте в члени У. Н. Союзу. Оригадуємо довгуючим членам, щоб вже раз зрозуміли та вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Сташко, предс.; М. Ґенеґа, кас.; К. Пілат, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13. червня, точно в годині 2-гій пополудні. Обовязком кожного члена є бути на час, бо буде справоздання з конвенції. Довгуючих членів напоминаємо, щоб прийшли і вирівняли свої залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мирослав Касій, пр.; Мих. Шуран і Ів. Курчак, секр.; Максим Чубка, кас.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13 червня, в годині 1-шій пополудні. Просимо членів бути приявними на цих зборах, бо буде звіт делеґата з конвенції. Контр. комісія має зійтись в суботу в шестій годині ввечір і перевести контролю книжок. Довгуючі члени мають прийти на ці збори і вирівняти свої залеглости, бо з каси не можемо більше за нікого висилати вкладок. — М. Пик, предс.; М. Кобилянський, кас.; П. Турчин, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в салі церковній при Оклей і Райс ул., в годоні 12-тій вполудні. На зборах здадуть делеґати звіт з конвенції. Напоминаємо довгуючих членів, щоби сплачували свої залеглі довги, бо в противнім разі поступимо з ними згідно зі статутом У. Н. Союзу. Батьки, що ще не вписали своїх дітей в ряди У. Н. Союзу, зробіть це тепер. Коли У. Н. Союз є добрий для вас, нехай буде добрим і для ваших дітей. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпіаула, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, подає до відома, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. червня, в годині 7-мій ввечір точно, в гали церковній. Просимо члениць прийти на означений час. Подаємо до відома тим членицям, котрі довгують, щоб прийшли на збори і заплатили свої вкладки, бо ми не будемо вже за нікого з каси платити. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Подаємо до відома членам Тов. Сокіл, від. 336, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 12-тій вполудні, в гали У. Н. Дому. Просимо членів прийти на ці збори. — Григорій Степаник, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. . Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2-гій пополудні, в гали Михайлів. Обовязком кожного члена і членеці є бути на цих зборах, бо є важні справи до полагодженя, як справа будинку, справа плятформи повині обходити всіх членів і члениць, а не лише самих урядників, справа фін. секр., котрий на річних зборах приняв був уряд лише на 6 місяців. Суспендовані члени повинні прийти та вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть виключені з братства і У. Н. Союзу. Просимо не приймати від нікого вкладки. Член, котрий не прийде на збори, заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Н. Білецький, предс.; Д. Медецький, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Тов. Запорозька Січ, від. 246, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 1:30 пополудні, в льокали читальнянім. Просимо всіх членів прийти на збори на означений час. Шановні члени, не забувайте, що наша організація мусить бути доповнювана молодіжжю, а тепер уже часи некепські, тож повинна вся наша молодіж вписатися до У. Н. Союзу, бо це наша твердиня тут на еміґрації. — Секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. аВсилія Великого, від. 161, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 13. червня, точно в годині 2-гій пополудні, в льокали під ч. 600 Ґленвуд Еве. Буде справоздання за пів року. Всі члени мають бути приявні і вирівняти свої довги. Неприявний член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — А. Стефанович, предс.; В. Ясиницький, кас.; Я. Підуфалий, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, точно в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі. На цих зборах делеґат І. Піґуляк здасть звіт з конвенції У. Н. Союзу, як також будуть недокінчені на минулих зборах справи. Просимо членів вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. На цих зборах буде принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союзу без оплати вступного, тож обовязком усіх членів є приєднати нових членів. — І. Піґуляк, предс.; І. Каменюк, фін. секр.; В. Осухівський, кас.; Г. Туркевич, рек. секр.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(37)

З грудей усіх глядачів вирвалися радісні оклики. „Він перескочив, він перескочив!" — кричав радісно Джордж. „Чи бачив ти", шарпав він кожного за рукав, немовби той був сліпий, або що. Юля Дейл малощо не заплакала з радости. Навіть індіяни, ті люди з камяними лицями, і ті усміхнулись. Після вчинку Тарзана вони почали подивляти білу расу, до якої все мали невелику пошану.

Нкіма також була надзвичайно рада. Але що радість вона виявляла із здержливою гідністю, неначеб хотіла сказати: „О, це ще нішо. Як би ви бачили, які штуки Тарзан виправляв там далеко, вдома, тоді вам на спині наїжилосяб волосся". Та того всього Тарзан не чув. На другому боці він почав відразу підтягати вгору линву, до котрої був привязаний кінець містка.

По короткому часі місток був знов на свойому місці і подорожники почали переходити на сторону Тарзана. Нкіма ще далі муркотіла історії про подвиги Тарзана, хоч ніхто її не слухав, чи радше не розумів, що вона муркоче. Коли ціле товариство знов зійшлося разом, Тарзан дав приказ далі рушати в невідому дорогу, назустріч маянській цивілізації.

Нкіма примістилася на карку Тарзана. Та по кількох хвилинах Тарзан підняв її й кинув на гиляки, щоб вона трохи провітрилася. Нкіма чогось боялася запускатись у ці нові для неї нетри. Тут запах був інший і дерева не такі, як вдома. Пускаючи її на галузь, Тарзан сказав: „Привикай до нових обставин". Та не довго їй прийшлось привикати": в лісі заревів якийсь звір.